فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۱۹، شماره ۲۳، زمستان ۱۴۰۲

نقش میانجی دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش به اینترنت

مریم برزه[۱]، رزیتا ذبیحی[۲]، ناهید بابایی امیری[۳]

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی نقش میانجی دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش به اینترنت انجام شد. روش پژوهش به لحاظ هدف کاربردی، به لحاظ نوع داده کمی و به لحاظ ماهیت پژوهش توصیفی-همبستگی و از نوع مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهرستان ری بودند که تعداد ۲۰۰ دانش‌آموز به‌روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های پرسشنامه تجدیدنظر شده‌ی الگوهای ارتباطی خانواده فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۷)، پرسشنامه دشواری‌های تنظیم هیجان گرتز و روئمر، (۲۰۰۴) و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۸) بود. به‌منظور سنجش روایی پرسشنامه‌ها از روایی محتوایی و سازه (همگرا و واگرا) و همین‌طور برای محاسبه پایایی از ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی استفاده شد که نتایج بیانگر روا و پایا بودن پرسشنامه‌ها بود. به‌منظور تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی (مدل‌سازی معادلات ساختاری) با نرم‌افزارهای Spss-V23 و Lisrel-V8.8 استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که الگوهای ارتباطی خانواده بر دشواری‌های تنظیم هیجان اثر مستقیم (۰,۷۴) داشت، از طرفی دشواری‌های تنظیم هیجان بر گرایش به اینترنت اثر مستقیم (۰,۶۱) و همچنین الگوهای ارتباطی خانواده بر گرایش به اینترنت از طریق نقش میانجی دشواری‌های تنظیم هیجان اثر غیرمستقیم (۱,۱۰) داشت. درنهایت می‌توان گفت که مدل پژوهش از برازش مناسبی برخوردار بود.

واژگان کلیدی: دشواری‌های تنظیم هیجان، اعتیاد به اینترنت، الگوهای ارتباطی خانواده

[۱]کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران
[۲]استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران (نویسنده مسئول)
[۳]استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یادگار امام خمینی (ره)، تهران، ایران

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

۱- مقدمه

استفاده افراطی از اینترنت و وجود علائم آن، یک مشکل جهانی است. وابستگی به شبکه‌های مجازی[1] از علائم وابستگی غیر دارویی و یک اختلال روانی ناشی از فناوری مدرن، موردتوجه روانشناسان و جامعه شناسان بوده است. در رفتار وابستگی به شبکه‌ها مجازی، فرد نمی‌تواند خود را از انجام رفتارهای وابسته منع کند و در هنگام بازداری و دسترسی نداشتن به شبکه‌های مجازی، تنش و ناآرامی را بروز می‌دهد. در این شرایط، شخص توان کنترل خود را ازدست‌داده و آرام‌آرام روبه‌زوال و انحطاط پیش می‌رود نوجوانان بیش از سایرین از فضای مجازی استفاده می‌کنند و در حال حاضر فضای مجازی بخشی مهم از زندگی آن‌ها به شمار می‌آید (کالب‌جی[2] و همکاران، ۲۰۲۳).

یکی از عواملی که ارتباط نزدیکی با رفتارهای اعتیادی دارد خودتنظیمی هیجانی است. خودتنظیمی یا به‌عبارت‌دیگر کنترل خود تلاش سازمان‌یافته در جهت تنظیم افکار، احساسات و اعمال به‌منظور دستیابی به اهداف خاص است (کالب[3]، ۲۰۲۳). تنظیم هیجان به‌عنوان فرآیندهایی که از طریق آن‌ها افراد هیجاناتشان را برای پاسخ به توقعات محیطی هشیارانه و ناهشیارانه تعدیل می‌کنند، در نظر گرفته می‌شود و به فرایندهایی اشاره می‌کند که به‌وسیله‌ی آن ما بر این‌که چه هیجاناتی را تجربه کنیم، چه موقع آن‌ها را تجربه کنیم و چگونه آن‌ها را بیان کنیم تأثیر می‌گذارد (ایلدیز[4]، ۲۰۱۷). در این فرآیند اشخاص هیجان‌های خود و چگونگی تجربه یا ابراز این هیجان‌ها را تحت نفوذ خویش قرار می‌دهند. درواقع تنظیم هیجانی یک فرایند آغاز، حفظ، تعدیل یا تغییر در بروز، شدت یا استمرار احساس درونی و هیجان مرتبط با فرآیندهای اجتماعی، روانی و فیزیکی در به انجام رساندن اهداف شخص تعریف می‌شود، همچنین تنظیم هیجان در مدیریت هیجان‌ها نقش مهمی دارد (داروس و همکاران، ۲۰۱۴).

از دیگر عواملی که در اعتیاد به اینترنت نقش دارد الگوهای ارتباطی خانواده است خانواده و الگوهای ارتباطی والدین می‌تواند در حفظ و سلامت روانی، اجتماعی، جسمی دانش‌آموزان نقش بسزایی داشته باشد. الگوهای ارتباطی خانواده نقش مهمی در گرایش افراد به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت دارد. همچنین دشواری‌های تنظیم هیجان عاملی است که می‌تواند از الگوهای ارتباطی نامناسب خانوادگی سرچشمه بگیرد و در گرایش اعتیاد به اینترنت مؤثر باشد. (نظری و همکاران، ۱۳۹۹).

استفاده‌ی بیش‌ازحد از اینترنت، سبب ایجاد احساس اضطراب، تنهایی و کاهش سلامت روانی فرزندان می‌شود. بعد از ورود اینترنت به ایران نگاه جامعی در خصوص اینترنت در کشور ما وجود نداشت. از طرفی برنامه‌ریزی منظم اجتماعی جهت فرهنگ‌سازی و آموزش خانواده‌ها در زمینه نحوه استفاده صحیح از اینترنت نیز وجود نداشت. وجود مشکلات وخلاهای روحی و روانی در میان کاربران براثر مسائلی همچون بیکاری، شرایط نامناسب ادامه تحصیل و مشکلات معیشتی و ازدواج جوانان ازجمله عواملی می‌توانند باشند که باعث می‌شود کاربران جوان برای فرار از مشکلات و فشارهای روانی خود به دنیای مجازی پناه برند و به‌تدریج با شکل‌گیری ارتباطات

[1] Addiction to social networks
[2] Caleb J
[3] Caleb
[4] Yildiz

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

و گفت‌وگو با دیگر کاربران به آن‌ها نوعی وابستگی پیدا کنند که این می‌تواند مقدمه‌ای برای شروع اعتیاد به اینترنت باشد (شالچی و همکاران، ۱۳۹۵). درواقع کشورهایی همچون ایران که واردکننده فناوری‌های جدید مانند اینترنت هستند، به دلیل نیاموختن فرهنگ صحیح از این فناوری و ضعف در مهارت‌های اساسی زندگی، آسیب‌پذیری بیشتری از خود نشان می‌دهند. به همین دلیل بررسی وضعیت فعلی استفاده از این فناوری و عوامل مرتبط با آن، دررسیدن به اهداف بزرگ‌تر و بلندمدت ضرورت دارد (امین و همکاران، ۱۴۰۰).

فضای مجازی با خدمت مصنوعی که در اختیار کاربران خود قرار می‌دهد، موجب تأثیرگذاری بیشتر بر زندگی آن‌ها، جامعه و رفتارهای اجتماعی می‌شود. درنتیجه افراد خانواده به‌جای ارتباط با یکدیگر که به تقویت پیوندهای عاطفی و انسجام اعضای خانواده منجر می‌شود با ابزارهای الکترونیکی ارتباط برقرار می‌کنند؛ ارتباطی که بار عاطفی ندارد. درواقع کشورهایی همچون ایران که واردکننده فناوری‌های جدید مانند اینترنت هستند، به دلیل نیاموختن فرهنگ است استفاده صحیح از این فناوری و ضعف در مهارت‌های اساسی زندگی، آسیب‌پذیری بیشتری از خود نشان می‌دهند. به همین دلیل بررسی وضعیت فعلی استفاده از این فناوری و عوامل مرتبط با آن، دررسیدن به اهداف بزرگ‌تر و بلندمدت ضرورت دارد. (امین و همکاران، ۱۴۰۰). همچنین شواهد فراوانی وجود دارد که نشان‌دهنده ارتباط دشواری تنظیم هیجان با استفاده مشکل‌ساز از اینترنت است. وقتی افراد بیش‌ازحد از اینترنت استفاده می‌کنند، این استفاده ممکن است راهی برای فرار از واقعیت و منحرف کردن ذهن از استرس و احساسات منفی باشد و افرادی که مشکلاتی در تنظیم هیجان دارند به‌احتمال بیشتری از اینترنت به‌عنوان راهبردی برای تنظیم هیجانات منفی خود استفاده می‌کنند که این امر به اعتیاد اینترنتی منجر شود درمجموع می‌توان گفت راهبردهای تنظیم هیجان از همبسته‌های اساسی آسیب‌شناسی روانی است. افرادی که در تنظیم هیجانات اختلال دارند، ممکن است بیشتر متمایل به تنظیم هیجانات منفی با فعالیت‌هایی باشند که با لذت آنی همراه است. به‌علاوه مکانیسم‌هایی که در رابطه بین دشواری تنظیم هیجان و اعتیاد به اینترنت نقش میانجی دارند، معلوم نیستند. برای درک بهتر ضروری است چگونگی ارتباط دشواری تنظیم هیجان با اعتیاد به اینترنت را برای طراحی مداخلات مؤثر در جهت کاهش اعتیاد به اینترنت بفهمیم. درنهایت هدف از انجام این پژوهش تعیین نقش میانجی دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان پسرمقطع متوسطه اول شهرری می‌باشد.

۲- روش‌شناسی

- **روش پژوهش**

پژوهش حاضر باهدف تعیین نقش میانجی دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه‌ی بین الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان پسرمقطع متوسطه اول صورت گرفت. لذا روش پژوهش برحسب هدف، کاربردی برحسب نوع داده کمی، برحسب زمان گرداوری داده مقطعی و برحسب روش گرداوری داده‌ها و یا ماهیت و روش پژوهش، توصیفی-همبستگی بود.

- **جامعه آماری، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری**

جامعه‌ی آماری این پژوهش را تمامی دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهرستان ری در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل دادند که طبق آمار آموزش‌وپرورش شهرستان‌های استان تهران تعداد این دانش‌آموزان ،۳۷۰۰

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

نفر گزارش‌شده است. دربارهٔ حجم نمونه در پژوهش‌های مربوط به روش تحقیق همبستگی- توصیفی از نوع مدل معادلات ساختاری نظرات گوناگون وجود دارد ولی همه بر این موضوع توافق دارند که مدل معادلات ساختاری شبیه تحلیل عاملی از فنون آماری است که با نمونهٔ بزرگ قابل‌اجرا می‌باشد (تاباچنیک و فیدل[1]، ۲۰۱۳). بومسما[2] (۱۹۸۳، به نقل از تاباچنیک و فیدل، ۲۰۰۱) حجم حدود ۲۰۰ نفر را برای برازش مدل کافی دانسته است؛ بنابراین ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهرستان ری در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ نمونه پژوهش را تشکیل دادند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به این شکل که از بین مدارس پسرانه مقطع متوسطه ری ۵ مدرسه و از هر مدرسه از هر پایه‌یک کلاس و از هر کلاس ۱۴ دانش‌آموز انتخاب شد.

- **ابزار گردآوری داده**

در این تحقیق از روش‌های ذیل برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد:

الف) مطالعات کتابخانه‌ای: در این بخش سعی شده برای گردآوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری و ادبیات مرتبط با موضوع تحقیق، از جدیدترین مقالات، کتاب‌های موجود در منابع کتابخانه‌ای و نیز از شبکه اینترنت استفاده شود.

ب) میدانی: روش اصلی مورداستفاده در این تحقیق روش پرسشنامه‌ای می‌باشد. ابزار گردآوری داده‌ها و اطلاعات پرسشنامه بر اساس شاخص‌های مطرح‌شده در پژوهش است. در ذیل به پرسشنامه‌های این پژوهش اشاره می‌کنیم:

الف- پرسشنامه‌ی تجدیدنظرشده ی الگوهای ارتباطی خانواده (RFCP) :

به‌منظور اندازه‌گیری الگوهای ارتباطی خانواده یا به‌عبارت‌دیگر جهت‌گیری گفت‌وشنود و جهت‌گیری همنوایی از ابزار تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطی خانواده (فیتزپاتریک و ریچی ۱۹۹۷، به نقل از کوئر نرو فیتزپاتریک، ۲۰۰۲) استفاده شد. این ابزار یک پرسشنامه استاندارد خود گزارشی است که درجه موافقت یا عدم موافقت پاسخ‌دهنده را در دامنه‌ای پنج - درجه‌ای لیکرتی درباره ۲۶ گزاره که در زمینه ارتباطات خانوادگی او هستند، می‌سنجد. ۱۵ گزاره اول اختصاص به جهت‌گیری گفت‌وشنود دارد و ۱۱ گزاره بعدی مربوط به جهت‌گیری همنوایی هستند. نمره بیشتر در هر دو مقیاس به این معنا است که آزمودنی استنباط می‌کند در خانواده او جهت‌گیری گفت‌وشنود یا همنوایی بیشتری وجود دارد. به‌عبارت‌دیگر این ابزار به ترتیب شامل مقیاس جهت‌گیری گفت‌وشنود وجهت‌گیری همنوایی است. بنابراین هر آزمودنی دو نمره از این ابزار به دست می‌آورد. نمره بیشتر در هر مقیاس به این معناست که این آزمودنی در خانواده خود به ترتیب جهت‌گیری گفت‌وشنود یا همنوایی بیشتری را ادراک می‌کند.

پایایی و روایی طراحان پرسشنامه ضریب پایایی به روش باز آزمایی در سه گروه سنی متفاوت بعد از یک دوره سه‌هفته‌ای در مورد جهت‌گیری گفت‌وشنود را نزدیک به ۱ و در مورد جهت‌گیری همنوایی بین ۰/۷۳ تا ۰/۹۳

1 Tabachnick & Fidell
2 Boomsma

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

گزارش کردند (فیتزپاتریک و ریچی، ۱۹۹۴). روایی محتوایی و ملاکی پرسشنامه نیز در پژوهش کوئرنر و فیتزپاتریک (۲۰۰۲) مناسب گزارش‌شده است.

ب- پرسشنامه‌ی دشواری‌های تنظیم هیجان (DERS) :

مقیاس اولیه دشواری در تنظیم هیجان یک ابزار سنجش ۴۱ آیتمی خود گزارش دهی بود که برای ارزیابی دشواری در تنظیم هیجانی ازلحاظ بالینی تدوین شد. آیتم‌های این مقیاس بر اساس گفتگوهای متعدد باهمکاران آشنا با متون تنظیم هیجان تدوین و انتخاب شد (گرتز و روئمر، ۲۰۰۴). مقیاس انتظار تعمیم‌یافته تنظیم هیجانی منفی (NMR[1])ساتانزارو[2]و میرنز[3]، ۱۹۹۰، به نقل از گرتز و روئمر، (۲۰۰۴) به‌عنوان الگویی در تدوین این مقیاس به کار گرفته‌شده است. به‌منظور ارزیابی دشواری در تنظیم هیجانات ظرف دوران آشفتگی (هنگامی‌که راهبردهای تنظیم هیجانی لازم و ضروری می‌باشند)، بسیاری از عبارات DERS مشابه NMR[1] با «هنگامی من آشفته هستم» آغاز می‌گردند. گستره پاسخ‌ها در مقیاس لیکرت ۱ تا ۵ قرار می‌گیرد. یک به معنای تقریباً هرگز (۱۰-۰ درصد)، دو به معنای گاهی اوقات (۱۱ تا ۳۵ درصد)، سه به معنای نیمی از مواقع (۳۶ تا ۶۵ درصد)، چهار به معنای اکثر اوقات (۶۶ تا ۹۰ درصد) و پنج به معنای تقریباهمیشه (۹۱ تا ۱۰۰ درصد) می‌باشد. یک آیتم به خاطر همبستگی پایین آن با کل مقیاس و ۴ آیتم به خاطر بار عاملی پایین یا دوگانه روی دو عامل حذف شدند. به‌این‌ترتیب از مجموع ۴۱ آیتم ابتدایی مقیاس ۳۶ آیتم باقی ماندند. تحلیل عاملی وجود ۶ عامل عدم پذیرش پاسخ‌های هیجانی، دشواری در انجام رفتار هدفمند، دشواری در کنترل تکانه، فقدان آگاهی هیجانی، دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی، عدم وضوح هیجانی را نشان داد. نتایج حاکی از آن است که این مقیاس از همسانی درونی بالایی، ۰,۹۳ برخوردار می‌باشد (گرتز و روئمر، ۲۰۰۴). هر شش زیر مقیاس DERS، آلفای کرونباخ بالای ۰,۸۰ دارند. همچنین DERS دارای همبستگی معناداری با مقیاس NMR و پرسشنامه پذیرش و عمل[4](AAQ)، (هایز و همکارانش) دارد (گرتز و روئمر، ۲۰۰۴).

ج- پرسشنامه‌ی اعتیاد به اینترنت(IAT) :

این پرسشنامه توسط یانگ (۱۹۹۸) تدوین‌شده است. دارای ۲۰ سؤال است و بر روی مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود (۱ به معنای "گاهی اوقات" و ۵ به معنای "همیشه"). دامنه‌ی نمرات بین بیست‌تا صد است و هر چه نمره بالا باشد نشان‌دهنده‌ی اعتیاد بیشتر به اینترنت است (یانگ، ۱۹۹۸). اعتبار درونی آزمون را بالاتر 3از ۰/۹۲ گزارش و تأکید کرده است که آزمون قابلیت تشخیص بالینی افراد معتاد به اینترنت را دارد (ویدیانتو و مکموران، ۲۰۰۴). در ایران نسخه فارسی این مقیاس استفاده‌شده و ناستی زایی پایایی این پرسشنامه را با آلفای کرونباخ ۰,۸۱ و نیز قاسم‌زاده با آلفای کرونباخ ۰,۸۸ مطرح کرده‌اند (بحری وهمکارن،۱۳۹۰).روایی صوری این آزمون را بسیار بالا دانستند و از طریق تحلیل عاملی شش عامل

1- Negative Mood Regulation expectancy questionnaire(NMR)
2- Catanzaro
3- Mearns
4-Acceptance and Action Questionnaire

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

مهم بودن اینترنت، استفاده‌ی بیش‌ازحد، غفلت در وظایف، انتظار، فقدان کنترل و غفلت در زندگی اجتماعی را برای آن به دست آوردند.

- **روایی[1] و پایایی[2] ابزار اندازه‌گیری**

روایی: به‌منظور تعیین روایی پرسشنامه از روایی ظاهری[3]، محتوایی[4] و سازه[5] استفاده شد. در روایی ظاهری پرسشنامه‌ها قبل از توزیع توسط پژوهش‌گر، چند نفر از اعضای نمونه و برخی خبرگان دانشگاهی و متخصصین ذی‌ربط حوزه هنر موردبررسی قرار گرفت. در روایی محتوایی در قالب یک روش دلفی و با کمک فرم‌های CVR و CVI و به کمک ده نفر از خبرگان شامل خبرگان دانشگاهی، چند نفر از آزمودنی‌ها و ... محتوای پرسشنامه ازنظر سؤال‌های اضافی و یا اصلاح سؤال‌ها موردبررسی قرار گرفت. فرم CVI نشان داد که همه بر آن از نقطه‌نظر ساده بودن، واضح بودن و مربوط بودن از وضعیت مناسبی برخوردارند (میزان این ضریب برای هر یک از سؤال‌ها بالاتر از ۰,۷۹ بود)؛ هم‌چنین با توجه به اینکه مقدار CVR برای همه سؤال‌ها بالای ۰,۶۲ به دست آمد هیچ سؤالی نیاز به حذف شدن نداشت. در مورد روایی سازه نیز از دو نوع روایی همگرا و واگرا با کمک نرم‌افزار Smart-Pls 2 استفاده شد. در بررسی روایی همگرا یافته‌ها نشان داد ضرایب معناداری تمام بارهای عاملی بزرگ‌تر از ۲,۵۸ بود (آماره تی) یعنی تمامی بارهای عاملی با اطمینان ۹۹ درصد معنادار بود؛ مقادیر تمام بارهای عاملی نیز بالای ۰,۵ بود (رابطه متغیر آشکار و پنهان)؛ میانگین واریانس استخراج‌شده[6] (AVE) همه مؤلفه‌ها بالای ۰,۵ بود و همین‌طور پایایی ترکیبی همه مؤلفه‌ها بزرگ‌تر از میانگین واریانس استخراج‌شده آن بود؛ لذا می‌توان گفت که روایی همگرای سازه‌های مدل تائید می‌شوند. در بررسی روایی واگرا نیز از آزمون فورنل و لارکر و آزمون بار عرضی[7] استفاده شد. در آزمون فورنل و لارکر یافته‌ها نشان داد، جذر میانگین واریانس استخراج‌شده هر متغیر پنهان بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر با دیگر متغیرهای پنهان مدل بود؛ هم‌چنین نتایج آزمون بار عرضی نشان داد، بارهای عاملی هرکدام از متغیرهای پژوهش بیشتر از بارهای عاملی مشاهده پذیره‌ای دیگر مدل‌های اندازه‌گیری موجود در مدل بود و از طرف دیگر بار عاملی هر متغیر مشاهده‌پذیر بر روی متغیر پنهان متناظرش حداقل ۰,۱ بیشتر از بارهای عاملی همان متغیر مشاهده‌پذیر بر متغیرهای پنهان دیگر بود؛ بنابراین نتایج این دو آزمون بیانگر روایی واگرا بود.

پایایی: در این پژوهش پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی[8] محاسبه می‌شود. مقادیر این دو ضریب برای همه متغیرهای پژوهش بالای ۰/۷ به دست آمد که نشان‌دهنده پایا بودن ابزار اندازه‌گیری بود. ضرایب پایایی و روایی ذکرشده برای پرسشنامه تحقیق در جدول زیر قابل‌مشاهده است.

جدول۱- اطلاعات پرسشنامه و محاسبه روایی و پایایی ابزار

مؤلفه	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE	MSV	ASV	۱	۲	۳

1 Validity
2 Reliability
3 Faced Validity
4 Content Validity
5 Construct Validity
6 Average Variance Extracted
7 Cross Loadings
8 Composite Reliability (CR)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

الگوهای ارتباطی خانواده	۰,۷۶	۰,۷۸	۰,۵۵۵	۰,۴۳۳	۰,۴۸۲	۰,۷۴۵		
دشواری‌های **تنظیم هیجان**	۰,۸۲	۰,۷۵	۰,۵۹۶	۰,۴۱۲	۰,۴۵۳	۰,۵۳۶	۰,۷۷۲	
اعتیاد به اینترنت	۰,۸۱	۰,۷۶	۰,۵۱۴	۰,۴۱۹	۰,۴۶۶	۰,۴۱۹	۰,۳۶۹	۰,۷۱۷

با توجه به جدول فوق می‌توان گفت: پایایی ابعاد مورد تائید است زیرا آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی بالای ۰,۷ است و همچنین AVE>0.5 است. روایی همگرا مورد تائید است، زیرا CR>0.7؛ CR>AVE؛ AVE>0.5 و همین‌طور روایی واگرا نیز مورد تائید است زیرا MSV < AVE[1] وASV < AVE[2].

- **روش تجزیه‌وتحلیل داده‌ها**

در این پژوهش در تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد:

آمار توصیفی: به‌منظور توصیف متغیرهای پژوهش از شاخص‌های انحراف معیار، میانگین، کجی و کشیدگی و همچنین شاخص‌های فراوانی و درصد برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی استفاده شد.

آمار استنباطی: در این پژوهش در جهت آزمون فرضیه‌ها و تائید یا رد آن‌ها از آزمون‌های سوبل و مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. لازم به ذکر است، برای انجام تجزیه‌وتحلیل داده‌های این پژوهش از نرم‌افزارهای Spss-V23 و Lisrel-V8.8 استفاده شد.

۳- یافته‌ها

در این بخش به تجزیه‌وتحلیل داده‌ها در دو قسمت توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم‌افزارهای Spss-V23 و Lisrel-V8.8 پرداخته می‌شود. با توجه به اینکه توزیع داده‌ها نرمال و مقیاس فاصله‌ای بود، برای بررسی روابط بین متغیرها از مدل‌سازی معادلات ساختاری از نوع کوواریانس محور، تی تک نمونه‌ای و همبستگی پیرسون استفاده شد.

با توجه به یافته‌های حاصل از بخش توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی، فراوانی آزمودنی‌ها مطابق با جدول زیر است:

جدول ۲- فراوانی آزمودنی‌ها (محقق ساخته)

مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد		شغل	فراوانی	درصد		تحصیلات	فراوانی	درصد
هفتم	۹۳	۴۶,۵	شغل پدر	دولتی	۵۹	۲۹,۵	تحصیلات پدر	دیپلم	۷۰	۳۵
هشتم	۵۵	۲۷,۵		آزاد	۱۳۳	۶۶,۵		فوق‌دیپلم	۸۰	۴۰
نهم	۵۲	۲۶		سایر	۲	۱		لیسانس	۲۳	۱۱
			شغل مادر	خانه‌دار	۷	۳,۵		فوق‌لیسانس	۱۰	۵
				کارمند دولتی	۱۰	۵		دکتری	۱۰	۵
				آزاد	۱۷۹	۸۹,۵	**تحصیلات مادر**	دیپلم	۷۷	۳۸,۵
								فوق‌دیپلم	۷۹	۳۹,۵
								لیسانس	۷	۳,۵
								فوق‌لیسانس	۱۸	۹
								دکتری	۹	۴,۵

1 Maximum Shared Squared Variance (MSV)
2 Average Shared Squared Variance (ASV)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

در ادامه با استفاده از شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و نمودار، متغیرهای پژوهش و وضعیت موجود آن‌ها مورد توصیف قرار می‌گیرد. نرمال بودن داده‌های مربوط به متغیرهای پژوهش با استفاده از مقادیر چولگی و کشیدگی و آزمون کولموگروف-اسمیرنوف موردبررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۳ منعکس‌شده است.

جدول۳- توصیف متغیرهای پژوهش و وضعیت موجود متغیرها (محقق ساخته)

متغیر	آماره آزمون	سطح معناداری	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
گرایش به اینترنت	۰,۰۹۹	۰,۰۵	۲,۷۲	۰,۶۲	۰,۵۳	-۰,۳۱
دشواری‌های تنظیم هیجان	۰,۰۴	۰,۰۷	۳,۳۰	۰,۴۹	۰,۰۰	-۰,۳۸
الگوهای ارتباطی خانواده	۰,۰۴۳	۰,۰۸	۲,۹۱	۰,۵۶	۰,۱۵	-۰,۳۰

با توجه به مقادیر چولگی و کشیدگی که در بازه‌ی معقول (۲- و ۲+) قرار دارند و همچنین سطح معنی‌داری آماره‌ی آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان می‌دهد متغیرهای آماری در بازه‌ی (۱,۹۶+ ،۱,۹۶-) قرارگرفته است که سطح معناداری این آزمون، نرمال بودن متغیرها را تائید می‌کند.

▪ همبستگی بین متغیرها

پس از بررسی نرمال بودن داده‌ها، می‌خواهیم رابطه (همبستگی) بین متغیرهای پژوهش را مورد ارزیابی قرار دهیم. بنابراین، از آزمون همبستگی استفاده کرده و نتایج آن را در جدول ۴ آورده‌ایم.

جدول ۴- ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش(محقق ساخته)

متغیر		گرایش به اینترنت	دشواری‌های تنظیم هیجان	الگوهای ارتباطی خانواده
گرایش به اینترنت	همبستگی	۱		
	سطح معناداری			
دشواری‌های تنظیم هیجان	همبستگی	۰,۵۳**	۱	
	سطح معناداری	۰,۰۰۰		
الگوهای ارتباطی خانواده	همبستگی	۰,۶۵**	۰,۶۴*	۱
	سطح معناداری	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	

همان‌طور که از ماتریس ۴ مشخص است، علامت ** نشان‌دهنده‌ی وجود همبستگی بین متغیرهای پژوهش در سطح ۰,۰۱ را نشان می‌دهد. یعنی، بین متغیرهای پژوهش رابطه معنادار وجود دارد.

▪ استنباط آماری داده‌ها

بررسی مدل اندازه‌گیری

در ادامه از صحت مدل اندازه‌گیری متغیر مستقل (الگوهای ارتباطی خانواده)، متغیر میانجی (دشواری‌های تنظیم هیجان) و متغیر وابسته (گرایش به اینترنت) اطمینان حاصل می‌گردد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای پژوهش نشان داد، کلیه مدل‌های اندازه‌گیری متغیرها از برازش مناسبی برخوردار بود. از طرف دیگر

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

با توجه به اینکه ضرایب معناداری تی برای هر یک از بارهای عاملی خارج از بازه ۲,۵۸+- بود و همین‌طور شدت بارهای عاملی بالاتر از ۰,۴ بود، لذا در هیچ‌کدام از مدل‌های اندازه‌گیری هیچ‌یک از سؤالات حذف نگردید.

بررسی مدل ساختاری

به‌منظور بررسی هدف این پژوهش در تجزیه‌وتحلیل داده‌ها، از مدل معادلات ساختاری استفاده شد. بدین منظور، پس از رسم ساختار در نرم‌افزار LISREL، اضافه نمودن قیود مدل و انتخاب روش ماکسیمم درستنمایی، مدل اجراشده و نمودار مسیر برازش شکل‌های ۱ و۲ به دست آمد. در ادامه در شکل زیر ابتدا ضرایب مسیر بین متغیرهای مکنون در مدل آمده است:

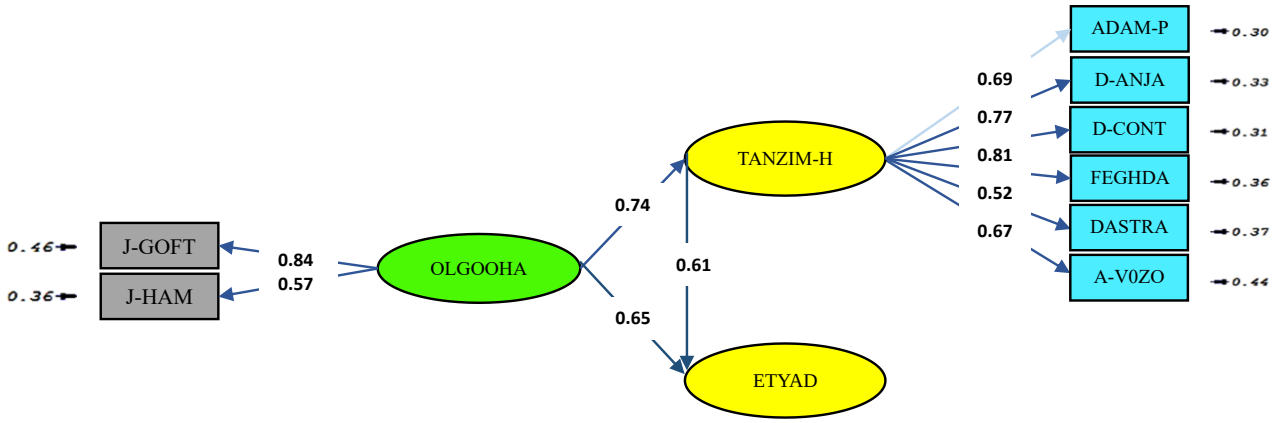

شکل ۱- ضرایب مسیر و بارهای عاملی مدل پژوهش (محقق ساخته)

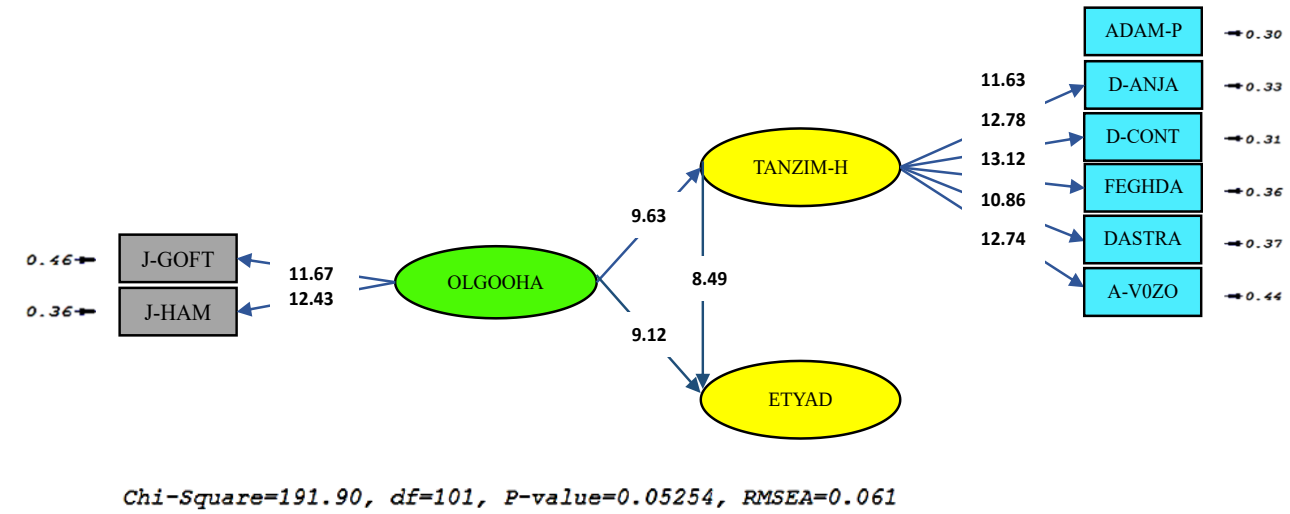

شکل ۲- t-Value مربوط به مدل پژوهش (محقق ساخته)

همان‌طور که در نمودارهای فوق قابل‌مشاهده است با توجه به اینکه ضریب معناداری t بالاتر از ۲,۵۸ شده است لذا روابط علی بین متغیرها با ۹۹ درصد اطمینان تأیید شد. همچنین می‌توان گفت الگوهای ارتباطی خانواده با ضریب ۰,۷۴ بر دشواری‌های تنظیم هیجان، دشواری‌های تنظیم هیجان با ضریب ۰,۶۱ بر گرایش

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

اعتیاد به اینترنت و الگوهای ارتباطی خانواده با ضریب ۰,۶۵ بر گرایش اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهرستان ری تأثیر دارد.

با توجه به معیارهای خی-دو و RMSEA این مدل برازش مناسبی به داده‌ها ارائه می‌کند. در جدول ۵، مهم‌ترین و متداول‌ترین شاخص‌های برازش آورده شده است. همان‌گونه که در جدول ۵ دیده می‌شود، همه‌ی شاخص‌ها کفایت آماری دارند. بنابراین، با اطمینان می‌توان دریافت محقق در مورد این شاخص‌ها به برازش نسبتاً کاملی دست‌یافته است.

جدول ۵- گزیده‌ای از شاخص‌های برازش مهم مدل ترسیمی (محقق ساخته)

شاخص	نام شاخص	اختصار	مقدار	برازش قابل‌قبول
شاخص‌های برازش مطلق	سطح تحت پوشش (کای اسکوئر)	X^2/df	۱,۹	کوچک‌تر از ۳,۵
	شاخص نیکویی برازش	GFI	۰,۹۲	بزرگ‌تر از ۰,۸
شاخص‌های برازش تطبیقی	شاخص نیکویی برازش اصلاح‌شده	AGFI	۰,۸۷	بزرگ‌تر از ۰,۸
	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰,۹۳	بزرگ‌تر از ۰,۹
شاخص‌های برازش مقتصد	ریشه میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰,۰۶۱	کمتر از ۰,۱

در جدول ۶، ضرایب مسیر به همراه مقادیر t برای فرضیه‌ی فوق آورده شده است. همان‌طور که مشخص است، مسیرهای مورد آزمون، پذیرفته می‌شوند.

جدول ۶- ضرایب مسیر و مقادیر t برای فرضیه اصلی (محقق ساخته)

مسیر			ضریب مسیر	مقدار t	وضعیت
الگوهای ارتباطی خانواده	<--	دشواری‌های تنظیم هیجان	۰,۷۴	۹,۶۳	پذیرفته شد
دشواری‌های تنظیم هیجان	<--	گرایش به اینترنت	۰,۶۱	۸,۴۹	پذیرفته شد
الگوهای ارتباطی خانواده	<--	گرایش به اینترنت	۰,۶۵	۹,۱۲	پذیرفته شد

برای بررسی میزان تأثیر مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته لازم است تا اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم برای متغیر درون‌زای مدل ارائه شود که این اثرات در جدول ۷ قابل‌مشاهده است.

جدول ۷- تفکیک اثرات، مستقیم، غیرمستقیم فرضیه اصلی (محقق ساخته)

متغیر مستقل	متغیر وابسته	اثر		
		مستقیم	**غیرمستقیم**	**کل**
الگوهای ارتباطی خانواده	دشواری‌های تنظیم هیجان	۰,۷۴	----	۰,۷۴
دشواری‌های تنظیم هیجان	گرایش به اینترنت	۰,۶۱	-----	۰,۶۱
الگوهای ارتباطی خانواده	گرایش به اینترنت	۰,۶۵	۰,۷۴ * ۰,۶۱ = ۰,۴۵	۱,۱۰

همان‌طور که در جدول ۷- قابل‌مشاهده است:

تأثیر الگوهای ارتباطی خانواده بر گرایش به اینترنت با میانجیگری دشواری‌های تنظیم هیجان در دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهرستان ری به میزان ۱,۱۰ است.

بنابراین، چنین استنباط می‌شود که **دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش به اینترنت نقش میانجی دارد.**

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

۴- بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش با بررسی رابطه بین متغیرها، به این مهم دست‌یافتیم که بین الگوهای ارتباطی خانواده و مؤلفه‌های آن (جهت‌گیری گفت‌وشنود، جهت‌گیری همنوایی) و گرایش اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد. یافته‌ها نشان داد که بین دشواری‌های تنظیم هیجان و گرایش اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد. همین‌طور بین الگوهای ارتباطی خانواده (جهت‌گیری گفت‌وشنود، جهت‌گیری همنوایی) و دشواری‌های تنظیم هیجان رابطه وجود دارد.

یافته اول پژوهش: بین الگوهای ارتباطی خانواده و گرایش اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد. در تبیین این یافته از پژوهش می‌توان گفت که در خانواده‌هایی که به گفت‌وشنود و تبادل‌نظر آزاد و عادلانه تشویق می‌شود، سطح ارتباطات بالا است، فرزندان حمایت اجتماعی خوبی دارند، شخصیت‌های درست پرورش‌یافته و طرحواره‌های خوب‌شکل گرفته دارند، سبک دل‌بستگی ایمن است و بهزیستی روا شناختی بالایی دارند (امام‌شریفی و همکاران، ۱۴۰۰). این خانواده‌ها مشارکت همه را در مسائل مختلف تشویق می‌کنند، که به افراد مهارت‌های کارآمد در مواجهه با مشکلات را می‌آموزد و ممکن است از گرایش به اعتیاد به اینترنت جلوگیری کند. برخلاف آن، خانواده‌هایی با الگوی همنوایی که روابط دوطرفه تعریف‌نشده و سبک استبدادی دارند، فرزندان را به‌اجبار به پیروی از دستورات محدود می‌کنند و عقیده‌های آن‌ها را نادیده می‌گیرند. این خانواده‌ها که والدین بیش‌ازحد مسلط هستند، ممکن است فرزندان را به فضای مجازی سوق دهد و احتمال افزایش اعتیاد به اینترنت را افزایش دهد. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش‌هایی همچون جعفری و امین، ۱۴۰۱؛ نظری و همکاران، (۱۳۹۹)؛ امین و همکاران، ۱۴۰۰؛ امام‌شریفی و همکاران، (۱۴۰۰)؛ یان و همکاران، (۲۰۲۲)؛ عزیز و همکاران، (۲۰۲۲)؛ کای و همکاران، (۲۰۲۱)؛ الساندرا و همکاران، (۲۰۱۸) همسوست.

یافته دوم پژوهش: بین دشواری‌های تنظیم هیجان و گرایش اعتیاد به اینترنت رابطه وجود دارد. در تبیین این یافته از پژوهش می‌توان گفت در تبیین این یافته از پژوهش می‌توان گفت افرادی که خودتنظیم هیجانی را کنترل می‌کنند، می‌توانند با برنامه‌ریزی و شناخت شرایط از استفاده مفرط از اینترنت خودداری کنند. این خودتنظیم وابسته به اراده افراد است، که در افرادی با وابستگی به اینترنت، اراده‌شان سلب شده و نمی‌توانند بر شرایط کنترل داشته باشند. بهبود خودتنظیم به افزایش آگاهی و پذیرش هیجانات کمک می‌کند، که منجر به کاهش هیجانات منفی و نیاز به عملکردهای دفاعی مانند اعتیاد می‌شود (برادران و رنجبر نوشری، ۱۴۰۱). از دیگر جنبه‌ها، تنظیم هیجانات در مواجهه با بر انگیزاننده‌های شدید مانند اینترنت، که امروزه برای همه اقشار جامعه بسیار برانگیزاننده است، ضروری است. افرادی که در تنظیم هیجانات دشواری دارند، ممکن است به شکل افراطی از اینترنت استفاده کنند و به اعتیاد اینترنت دچار شوند. نوجوانانی که در توصیف و اظهار هیجانات دشواری دارند، ممکن است از اینترنت به‌عنوان راهی برای بهبود و تنظیم هیجانات و تکمیل نیازهای اجتماعی خود استفاده کنند. بنابراین، دشواری‌های تنظیم هیجان بر گرایش به اعتیاد اینترنت تأثیر می‌گذارد. درنهایت می‌توان گفت یافته‌های این پژوهش با پژوهش‌های این یافته با نتایج حاصل از پژوهش‌هایی همچون

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

پورجوان و همکاران، (۱۴۰۱) ؛ نظری و همکاران، (۱۳۹۹)؛ ؛ شهنا و همکاران، (۱۳۹۶) ؛ لی و همکاران، (۲۰۲۱)؛ لیانگ و همکاران، (۲۰۲۰)؛ ترامبلو[1] و همکاران، (۲۰۲۰) همسوست.

یافته سوم پژوهش: بین الگوهای ارتباطی خانواده و دشواری‌های تنظیم هیجان رابطه وجود دارد. در تبیین این یافته از پژوهش می‌توان گفت که جهت‌گیری گفت‌وشنود به این وضعیت اشاره می‌کند که خانواده تا چه حد می‌تواند فضایی گرم و پذیرا برای اعضای خود ایجاد کند که اعضا برای شرکت در بحث و تبادل‌نظر آزادانه و راحت درباره‌ی موضوعات مختلف مشتاق شوند. در خانواده‌هایی با گفت‌وشنود بالا اعضا به‌راحتی با یکدیگر تعامل می‌کنند و افکار و احساسات شخصی خود را باهم به اشتراک می‌گذارند و تصمیمات خانوادگی با همفکری تمام اعضا گرفته می شود (نظری و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین در خانواده‌هایی با گفت‌وشنود بالا که والدین افکار و احساسات خود را با فرزندانشان در میان می‌گذارند، توجه آن‌ها را به انگیزه‌ها و احساسات سایرین جلب می‌نمایند و ارتباطات خودانگیخته و آزادانه‌ای بین اعضای خانواده جریان دارد؛ فرزندان می‌آموزند که هیجانات خود و دیگران را درک کنند و توانایی ابراز هیجاناتشان را داشته باشند. در خانواده های سالم که افراد مشکلاتشان را با یاری یکدیگر حل می‌کنند، روابط عاطفی مناسبی با یکدیگر و تقسیم نقشی منصفانه‌ای دارند، بدون محدود کردن آزادی‌های یکدیگر از هم مراقبت می‌کنند و والدین نسبت به فرزندانشان کنترلی در حد متوسط دارند؛ میزان اعتیاد به اینترنت کم می‌شود؛ زیرا چنین خانواده‌هایی کارکرد سالمی دارند و شخصیت‌های سالمی را پرورش می‌دهند. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش‌هایی همچون نظری و همکاران ، (۱۳۹۹)؛ ابراهیمی‌لویه و سیف‌الله‌زاده، (۱۳۹۹)؛ کالب‌جی و همکاران، (۲۰۲۳) همخوانی دارد.

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

با توجه به اهمیت استفاده‌ی صحیح از اینترنت و پیامدهای منفی اعتیاد به اینترنت در زندگی شخصی و تحصیلی دانش‌آموزان و همچنین با توجه به اینکه مطابق با نتایج پژوهش حاضر الگوهای ارتباطی خانواده با نقش میانجی دشواری‌های تنظیم هیجانی پیش‌بینی‌کننده‌ی گرایش اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان است، پیشنهاد می‌شود که:

- ✓ برای والدین، آموزش‌هایی درزمینه‌ی به‌کارگیری الگوهای ارتباطی مناسب برگزار شود.
- ✓ برای دانش‌آموزان در مورد مهارت‌های تنظیم هیجان، آموزش‌هایی به‌صورت فردی و گروهی در نظر گرفته شود.
- ✓ درمانگران در درمان افرادی که دچار اعتیاد به اینترنت هستند به مسئله‌ی دشواری‌های تنظیم هیجان، توجه ویژه‌ای مبذول نمایند
- ✓ با توجه به نقش دشواری تنظیم هیجان در گرایش به اعتیاد به اینترنت و با توجه به استفاده مفرط دانش‌آموزان از فضای مجازی و در جهت کاهش مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود در مدارس به آموزش مبتنی بر تنظیم هیجان پرداخته شود.

1 Trumello et al

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

✓ آموزش‌وپرورش مداخلاتی را در رابطه با آگاهی‌بخشی به دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها در مورد نقش هیجانات و به‌کارگیری راهبردهای سازگارانه تنظیم هیجان در رابطه با نقش آن در گرایش به اعتیاد به اینترنت و نتایج مثبتی که با خود به دنبال دارد، در برنامه خود قرار دهد.

درنهایت می‌توان گفت، در پژوهش حاضر آنچه به‌عنوان محدودیت تلقی می‌شود شامل موارد زیر است:

✓ این پژوهش در شهر تهران انجام‌شده و در تعمیم نتایج آن به شرایط دیگر باید به تشابه موقعیتی و تفاوت‌های فرهنگی توجه نمود.

✓ متغیرهایی مانند طرحواره‌ها، ویژگی‌های شخصیتی، سابقه‌ی خانوادگی و ... می‌توانند به‌عنوان متغیر مزاحم در این پژوهش به‌حساب آیند که تأثیر آن در نتایج پژوهش مورد ارزیابی قرار نگرفته است.

منابع

ابراهیمی، ع وسیف اله نژاد، س (۱۳۹۹).*بررسی مقایسه ای خودتنظیمی هیجانی –بلوغ عاطفی والگوهای ارتباطی خانواده در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی وابسته به شبکه‌های مجازی و عادی* پایان نامه کارشناسی ارشد

امین، ش ؛ رشیدی، ه وکاظمیان مقدم، ک (۱۴۰۱). *بررسی ربطه بین الگوهای ارتباطی خانواده با وابستگی به شبکه‌های مجازی*.مقاله

ایمانی، م وشیرالی نیا،خ (۱۳۹۴).*نقش کارکرد وفرآیند خانواده در اعتیاد به اینترنت نوجوانان* مقله کارشناسی ارشد

برادران، مجید و رنجبر نوشری، فرزانه (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش مهارت‌های تنظیم هیجان بر اهمالکاری تحصیلی و انعطاف‌پذیری شناختی دانش‌آموزان با اعتیاد به فضای مجازی، *سلامت روان کودک*، ۹(۲)

پورجوان، م ؛ رسول زاده، م و رضایی، ه (۱۴۰۱). *بررسی رابطه بین تجربه آزار کودکی در اعتیاد به اینترنت با توجه به نقش میانجی دشواری در تنظیم هیجان در دانش‌آموزان*. پایان نامه

تقی پور، ا ؛ خدابخشی، آ وعباسی کمردی، ش (۱۳۹۹).*مقایسه الگوهای ارتباطی خانواده ودشواری بین فردی با استفاده مفرط از اینترنت در نوجوانان با وبدون افت تحصیلی*. پایان نامه ارشد

جعفری، ف وامین، م(۱۴۰۱). *پیش بینی اعتیاد براساس الگوهای دارتباطی خانواده وکنترل توجه دانش‌آموزان*. پایان نامه کارشناسی ارشد

شالچی، ب ؛ قریشی، ف وخاکی، آ (۱۳۹۹).*ارتباط خشونت خانگی ادراک شده ودشواری در تنظیم هیجان با اختلالات عاطفی-رفتاری در نوجوانان*. پایان نامه کارشناسی ارشد

شهنا، م ؛ شالچی، ب واحمدی،ع (۱۳۹۶) *نقش دشواری در تنظیم هیجان به‌عنوان متغیر میانجی در تبیین رابطه کارکرد خانواده و ارضای نیاز های بنیادین روان شناختی با اعتیاد پذیری*. مقاله کارشناسی ارشد

امام‌شریفی، پیمان؛ سهرابی، فرامرز و برجعلی، احمد (۱۴۰۰). نقش واسطه‌ای راهبردهای مقابله‌ای در رابطه بین الگوی ارتباطی خانواده و آمادگی به اعتیاد، *اعتیادپژوهی*، ۱۵(۵۹)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

مرادی، ک ؛ اکبری، م وولی نژاد، ف (۱۳۹۸). *رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده وراهبرد های تنظیم هیجان با اعتیاد به اینترنت در دانش‌آموزان دختر دوره اول متوسطه دبیرستان های دولتی شهر خرم- آباد*.پایان نامه ارشد

نظری، م ؛ لطفی، م وامینی، م (۱۳۹۹).*نقش واسطه ای دشواری تنظیم هیجان در رابطه الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پر خطر*.مقاله کارشناسی ارشد

نظری، مهسا؛ لطفی، مژگان و امینی، مهدی (۱۳۹۹). نقش واسطه‌ای دشواری‌های تنظیم هیجان در رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده با گرایش به رفتارهای پرخطر و اعتیاد به اینترنت، *رویش روانشناسی*،۹(۱۱)

Cai, Yun, Feng Lu, Li and Zhou (2021). *Prevalence of the Internet among left-behind children (LBC) and non-left-handed children (non-LBC) and the role of parent-child communication*. Article

Carmen Trumello , Alessandra Babore, Carla Candelori, Mara Morelli, and Dora Bianchi (2018). *Relationship with Parents, Emotion Regulation, and Callous-Unemotional Traits in Adolescents' Internet Addiction*. Article

Dayal, P., Kaloiya, G. S., Khatoon, R., & Sarkar, S. (2020). A study of stress, coping and strain among family members living with individuals with substance use disorder in India, Drugs: *Education. Prevention and Policy*, 27(5), 416-420

Eleonora Marzilli, Luca Cerniglia , Giulia Ballarotto and Silvia Cimino (2020*). Internet Addiction among Young Adult University Students: The Complex Interplay between Family Functioning, Impulsivity, Depression, and Anxiety*. Article

Jui-Kang Tsai, Wei-Hsin Lu, Ray C. Hsiao Huei-Fan Hu andCheng (2020*). Relationship between Difficulty in Emotion Regulation and Internet Addiction in College Students*. Article

Katherine S. Young, Christina F. Sandman and Michelle G. Craske (2019). *Positive and Negative Emotion Regulation in Adolescence: Links to Anxiety and Depression Article*.

Lijuan Liang, Mingrui Zhu, Jiali Dai, Min Li and Ya Zheng (2020). *The Mediating Roles of Emotional Regulation on Negative Emotion and Internet Addiction Among Chinese Adolescents From a DevelopmentPerspective*. Article

Maryam Aziz, Aiman Erbad, Samir Brahim Belhaouari, Azza O. Abdelmoneium, Sanaa Al-Harahsheh, Ahmed Bagdady & Raian Ali (2022). The interplay between adolescents' Internet addiction and family-related factors: *three common patterns. Article*

Price, Caleb J (2023). "*Family Communication Patterns, Emotion Regulation, and Coping Behaviors in Young Adults*" Article

Shiqi Li, Ping Ren, Ming Ming Chiu, Chenxin Wang and Hao Lei (2021). The Relationship Between Self-Control and Internet Addiction.*Among Students Article*.

Yildiz, M. A. J. J. o. E. S., & Psychology. (2017). Emotion regulation strategies as predictors of internet addiction and smartphone addiction in adolescents. *Journal of Educational Sciences and Psychology*. 7(1). 66-78

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]

فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۱۹، شماره ۲۳، زمستان ۱۴۰۲

The Mediating Role of Emotion Regulation Difficulties in The Relationship between Family Communication Patterns and Internet Addiction

Maryam Barzeh[۱], Rozita Zabihi[۲], Nahid Babaei Amiri[۳]

Abstract

The present study was conducted with the purpose of investigating the mediating role of emotion regulation difficulties in the relationship between family communication patterns and Internet addiction. The research method was applied in terms of objective, quantitative in terms of data type and descriptive-correlation in terms of the nature of the research and structural equation modeling. The statistical population of this research included all male students of the first secondary level of Ray city, 200 students were selected by multi-stage cluster sampling. The research tools included the revised questionnaire of Fitzpatrick and Ritchie's family communication patterns (1997), the emotional regulation difficulties questionnaire of Gertz and Roemer (2004) and the Internet addiction questionnaire of Young (1998). In order to measure the validity of the questionnaires, content and construct validity (convergent and divergent) and Cronbach's alpha coefficient and composite reliability coefficient were used to calculate the reliability, and the results indicated the validity and reliability of the questionnaires. In order to analyze the data, descriptive and inferential statistics methods (structural equation modeling) were used with Spss-V23 and Lisrel-V8.8 software. The findings showed that family communication patterns had a direct effect (0.74) on emotional regulation difficulties. On the other hand, emotion regulation difficulties had a direct effect (0.61) and family communication patterns had an indirect effect (1.10) through the mediating role of emotion regulation difficulties. Finally, it can be said that the research model had a good fit.

Keywords: Emotional Regulation Difficulties, Internet Addiction, Family Communication Patterns

[1] Master of Educational Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran
[2] Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran (Author)
[3] Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Islamic Azad University, Islamic Azad University of Yadegar-e Imam, Tehran, Iran

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-17]